

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus De Fiducia In Deum Plurimas Et Utilissimas pro
vitâ spirituali instructiones Continens, Præcipue Ad
Obtinendam magnam animæ quietem, & afflictiones
quascunque ingenti cum solatio & fructu ...**

Dusault, Nicolas

Coloniæ Agrippinæ, 1660

Caput III. Tertium medium conservandi fiduciam in Deum: Considerare nos
esse opus Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50333)

nit carnem brachium suum, & à Domino recessit cor ejus. Et erit quasi myrica in deserto & habitabit in terra sulfuginis & inhabitabili. Benedictus Vir qui confidit in Domino, & erit Dominus fiducia ejus, & erit quasi lignum quod transplantatur super aquas, quod ad humorem mittit radices suas: & non timebit cum venerit aestus. Et erit folium ejus viride, & in tempore siccitatis non erit sollicitum nec aliquando desinet facere fructum. Jerem. c. 17.

CAPUT III.

Tertium medium conservandi fiduciam in Deum.

Considerare nos esse opus Dei.

§. I.

Ius Opificis in opus suum.

Nihil rationi conformius, nihil æquius fingi potest jure possessionis quo suum opifex opus à se elaboratum sibi vendicat; nec meliorem quis afferre probationem potest ad rei cuiuspiam evincendum dominium quam si ostendat à se rem factam. Hinc pictores suarum picturarum domini sunt, sculptores suarum statuarum, figuli testarum ac vasorum, omnesque artifices operum quæ arte sua atque industriâ perfecerunt. Hæc vendere pos-

possunt, donare, commedere, consumere atque dissipare, si velint, nec quisquam potest jure contradicere aut impedire; legitime enim possident tamquam laborum suorum ac industriæ foetus, suoque utuntur jure, cum pro arbitrio suo de iis disponunt citra ullius injuriam. Nonne ridiculus esset qui negaret agricolæ quidquam agrum debere quem labore manuum suarum coluisset? Nonne omnino expers humanitatis foret, qui contenderet nihil pertinere ad villicum de grege quem nutritivisset, nihil de arboribus quas plantasset, nihil de frumento, quod seminasset. *Qui plantat vineam, inquit Apostolus, & de fructu ejus non edit? Qui pascit gregem & de lacte gregis non manducat?* 1. Cor. 9. Parentes vero quamvis modicum quid cum Deo conferant ad generationem liberorum, tantum tamen in illos acquirunt potestatem, ut secundum leges Imperatorum eos in necessitate vendere possint. Et Aristoteles addit, filios magis quam æquale, reddere parentibus suis posse. Quid ergo ô Philosopho nos dignum Deo reddere possumus? Deo inquam, cui plus infinitis partibus debemus quam parentibus nostris Deo, cui innumeris titulis obstricti sumus, qui ex nihilo nos condidit, qui donavit nobis vitam & omnia quæ ad eam spectant.

stant. Deo, qui coelestibus bonis suis ditavit nos, ad imaginem ac similitudinem suam creatis impressa (divinitatis suae reliquit vestigia. *Quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi.* psal. 115.

§. II.

Discrimen inter opera & possessiones.

Illud nunc considerandum est, & ut id melius intelligamus, advertendum est, opificum opera non aequali jure illorum esse potestati subjecta, sed quo plus minusve haec ab illis habent, eo plus minusve ad illos pertinent, & pro ratione juris, possessio & usus variatur. Homo longè alio modo Dominus est suarum operationum, ac thesaurorum, vel domus vel vinearum, vel pratorum, vel census & reddituum. Bona, quae fortunae appetimus, extranea illi sunt & accessoria, nec recipiuntur in animum, nec in corpus; & sicut ab ipso nihil accipiunt, ita sine illo perstant, & remanent plerumque eadem post mortem quae fuerunt in vitâ, adeo ut haec ab homine dependere non videantur, quia hic nihil confert ad hoc ut ipsa existant. Unde jus omne dominij, proprietatis & possessionis quod in illa se habere contendit, minùs est quam quod habet in operationes suas quarum au-

T 7

tor

tor est & parens, has producit ex seipso, & ita elicit ut recipiat, manentque ipsæ in eadem potentia, à qua manant; nec vel puncto temporis existunt sine continuato motu atque influxu vitalis facultatis seu interioris seu exterioris: de quibus proindè liberrimè disponit ut supremus Dominus, nec ejus in his imperium vel hominum aliquis vel Angelorum imminuere potest aut tollere, quia ejus arbitrio penitus subjectæ sunt propter summam, qua ab illo uno dependent, necessitatè. Unde vides quàm arcta sit conjugatio & nexus causæ cum effectu, & effectus cum causâ suâ, servituti verò effectus respondet possessionis, proprietatis, dominij atque imperij, quod causa obtinet in effectum, & opifex in opus à e productum. Verùm hoc ipsum clarius etiam apparebit, si consideremus alteriùs discrimen quod est inter ipsius hominis operationes, quæ, cum homo constet ex corpore & animo, tum interiores sunt, tum exteriores tum naturales tum liberæ: Et licet omnium Dominus sit, non tamen uno eodemque modo, sed pro ratione connexionis quam habet cum suo principio, & servitutis quo tenentur debito, hæ operantis juri subjacent. Actus facultatum inferiorum & sensitivarum non semper sunt in hominis potestate, nec enim

ab eius solo dependent arbitrio sed requirunt
objecta apta, organa, tempus, locum, media-
que & circumstantias varias sine quibus ejus-
modi functiones esse non possunt. Potest al-
lius, ne videam, multis me modis impedire
etiam invitum, vel oculos mihi occludendo,
vel eripiendo lucem, vel ipsos oculos eruen-
do. Quare licet habeam videndi facultatem,
hoc tamen officio fungi nequaquam pos-
sum, si visus læsum sit organum, vel desit ob-
jectum, vel non satis præsens, aut similis ali-
qua absit conditio necessaria sine qua exer-
cere actum visionis nullum poterit visiva fa-
cultas, sed otiosa hærebit & iners. Idem dici
potest de alijs sensibus internis externisque
qui simili nec essitate plurium rerum auxilijs
indigent. Ab hac servitute exempti sunt in-
tellectus & voluntas, quæ sunt nobiliores a-
nimæ potentia & omninò spirituales, orga-
norum expertes, à quibus proinde non de-
pendent ut sensus, nisi valde remotè & indi-
rectè. Hinc nec bonorum malorumve Ange-
lorum, nec mortalium quisquam potest me
impedire ne velim quod volo, aut ne amem
quod amo, aut ne odio habeam quod dete-
stor. Tyranni quidem & carnifices poterant
SS. Martyrum corpora vi tormentorum &
cruciatuum urere, secare, & mille in partes
di-

distrahere, at in voluntatem eorum nihil unquam potuerunt. Oculos eorum eruerunt ne intuerentur opera Dei, linguas eis radicitus evulserunt, ne laudes Dei prædicarent; aures liquata pice & plumbo oppleyère ne audirent; sed nulla unquam suppliciorum magnitudine eripere illis potuerunt vel Deo placendi desiderium, vel eidem displicendi timorem, vel illum videndi spem, vel propositum scribendi, vel felicitatem possidendi. Extrahere cor illis è pectore potuerunt & corpus ab anima sejungere, at nunquam illis Dei amorem vel à corde tollere aut ab animâ separare potuerunt. Hoc intelligens Apostolus audacter exclamat provocans in se omnes adversarias potestates sive quæ in celo sunt, sive quæ super & infra terram. *Quis vos separabit à charitate Christi: tribulatio: an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius? (sicut scriptum est: Quia propter te mortificamur tota die: astimati sumus sicut oves occisionis) Sed in hiis omnibus superamus propter eum qui dilexit nos. Certus sum enim, quia neque mors, neque vita neque Angeli, neque Principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei*

Dei qua est in Christo IESV Domino nostro. ad
Rom. 8. De externorum functionibus sensuū
idem dici non potest, vel pulex irrepens in
auriculam, potest auditum, vel festuca inci-
dens in oculum potest visum impedire. Sed
amplius dico: Deus ipse summè sapiens ac
potens pro eo quem statuit sibi modum a-
gendi & conservandi quam mihi semel do-
navit libertatem operandi, facere non potest
ut non velim quod volo, vel (quod videtur
incredibile) ut voluntatem habeam ad ea o-
mnia extensam ad quæ suam ipse porrigit,
qua nimirum amem quæ ipse amat, quæ ab-
ominer quæ ipse abominatur, quæ velim id o-
mne quod ipse vult, & placere nolim, quid-
quid ipse non vult. Mira sanè res! homo mor-
talis cum immortalis Deo concertat quantū
ad dominium suæ voluntatis actuum. Mille
mihi mortes Deus potest intentare, potest
me destruere atque redigere in nihilum, po-
test omni membrorum, sensuum & poten-
tiarum usu me privare: at deicere me homi-
nem infirmum, caducum & inertem de li-
bertatis possessione non potest, impedire ne-
quit quin amem, & amem id omne quod ipse
amat, & detester id omne, quod ipse detesta-
tur. Hoc planè ostendit hominem pulcherri-
mam esse Dei imaginem & non adumbrata
sed

fed ad vivum expreffa in animis noſtris eſſe
 divinae lineamenta naturae. Vides igitur quae
 admodum homo maiore imperio domine-
 tur actibus voluntatis ſuae quam ſenſuum
 functionibus, haec enim à multiplicibus de-
 pendent conditionibus variisque circumſta-
 tiis, à quibus illi ſunt exempti: Voluntatis
 noſtrae actus non procedunt niſi ab imperio
 huius dominatricis potentiae quae illos pro-
 ducit Creatoris quidem ſui ſulta adjutorio,
 ſed quod illi nunquam deeſt, ſed praeratur
 naturae lege debitum, ad nutum ſemper & ubi-
 que paratum: Propterea ſi qui ſuperiores
 in ſpiritualibus aut temporalibus rebus u-
 ſurpare ſibi vellent quoddam dominium in
 actus noſtros liberos qui à voluntate noſtra
 duntaxat, Deo que dependent, ſi de ijs pro
 arbitrio ac libitu ſuo diſponere vellent invi-
 tis nobis, prorfus operam perderent; huius-
 modi enim actus nec alienum ſequuntur im-
 perium nec ferro arcentur aut igne. Eo mo-
 do uniti atque adſtricti ſunt illi à quo geniti,
 ſive vinculo generationis, ut ſi loqui poſſent
 non aliud dice rent, quam alium Dominum
 ſe agnoſcere neminem praeter illum à quo
 proceſſerunt, à quo ſic conſervantur, ut ſi hic
 ceſſet agere continuo & ipſi intercidant pe-
 reantque. Quod ſi in poteſtate eſſet, exem-
 pli

plia causa, actuum voluntatis meæ alium præ-
 ter me posse autorem agnoscere, nunquid in-
 tolerabilis esset dementia & perversitas, rem
 aliquam quæ ex mea substantia, suam habet
 omnem, quæ meo partu effusa, in sinu meo
 educata adolevit, quæ nutui meo subjecta,
 nulli alteri debet quidquam præterquam
 mihi soli, eò devenire, ut me abnegans & de-
 ferens, alieno se mancipet; cum ex me vitam
 habeat & omnia, à me manet & in me maneat
 necessariò, nec alium respiciat, nec alteri co-
 puletur, quàm mihi soli, nolit tamen se mihi
 subicere & adhærere, sed in mei despectum
 non dubitet alterius sequi ductum, & subdi
 imperio, à quo nihil omninò acceperit. Hæc
 quidem sic animo fingi possunt, fieri re ipsa
 nullo modo possunt, declarant tamen nobis
 apprimè summum hominis quod esse potest
 ingrati animi crimen adversus Deum con-
 ditorem suum, id quod paucis deinceps o-
 stendam.

§. III.

*Creaturarum à Deo Creatore suo infinita de-
 pendentia est.*

HOc ex ijs quæ dixi arbitror esse manife-
 stum, sed erit adhuc manifestius ex ijs
 quæ mox subjiciam. Multò magis atque per-
 fectius

fectius nos quanti quanti sumus, Dei sumus,
 quam actus voluntatis nostræ nostri sint.
 Enimverò si loqui libet sincerè, à nullo alio
 dependemus quàm à Deo solo, nulli alteri
 quam illi debemus tributum submissionis,
 cum tamen actus nostri non minus à Deo, i-
 mò magis quàm à nobis pendeant. Deus au-
 tor & conditor noster est, non sicut Magna-
 tes mundi, qui creaturas sive alumnos suos
 vocant eos, quos ad honores & dignitates e-
 vèxerunt, quos favore suo sustentarunt, quos
 duntaxat bonis, quos præfectos atque admi-
 nistros suos constituerunt. Ipse opifex noster
 est, non quo modo celebres sunt inter homi-
 nes artifices, qui superbe se jactant de operi-
 bus à se singulari industriâ elaboratis, ad quæ
 tamen nihil contulere nisi motum manuum,
 applicando activa passivis, artisque instru-
 menta certis ductibus regendo, ut quod ipsa
 per sese efficere non poterant, peritiorum arti-
 ficis manu mota exprimant. Ipse Pater noster
 est, non sicut parentes mortales qui progene-
 rant prolem cujus nec corpus nec animam
 norunt, & quantus sit ossium numerus, par-
 tes an impar, quæ figura, quæ forma, quis locus,
 quis nexus, atque junctura penitus ignorant.
 Verùm Deus ita Creator noster est, opifex &
 Pater, ut nihil sit neque in corpore, neque in
 anima

anima neque in operationibus, neque in potentijs, neque in ijs omnibus quæ quocunque modo pertinent ad statum vitamque nostram, cuius ipse non sit autor, cuius curâ non habeat, conservet ac tueatur, adeo ut si omnipotentem manum suam, qua nos indelinerter sustentat, vel ad momentum subtraheret, continuò deficeremus, & quod dixit de se S. Job, posset de se quilibet dicere: *Fuissens quasi non essens*, cap. 10. non modò quo ad vitam hanc mortalem, quam communem vivimus cum brutis animantibus super terram nec tantum quo ad corporis motus atque animæ operationes, sed quo ad ipsum, ut sic dicam fundamentum naturæ nostræ, hoc est materiam primam, quam Philosophi appellant ingenerabilem & incorruptibilem, & quo ad illustriorem alteram partem nostri, videlicet animam, à qua ista animatur & vivit; quàm tum ex fidei divinæ certissimo oraculo, tum clarissimo rationis lumine cognoscimus immortalem, omnis expertem materiae, nulli obnoxiam corruptioni Deus siquidem non dat solum corporibus nostris colorem, decorem & speciem quæ in homine vivo extrinsecus relucet, nec tantum vitam fovet & functiones internas animarum nostrarum, sed pertingit usque ad imum rerum fûdum

dum, ait S. Augustinus, ita ut nihil nostri non curet, & ad id potentiam suam confert & magnitudinem, ut vel minimam naturæ nostræ particulam conservet & ab interitu vindicet. Et si nosse vis, quo pacto in nobis Deus laboret (quamvis sine omni labore) audi Terullianum explicantem nostrum loquendi more, quantum studium atque operam Deus impenderit ad formandum perficiendumque protoplastum hominem, quod de aliarum quoque rerum productione suo modo intelligi potest. Recogita, inquit, totum illi occupatum, ac deditum sensu, opere, consilio, sapientiâ, providentiâ & ipsa in primis effectione quæ lineamenta ductabat. Pammelius expendit vocem istam: deditum, quam dicit singularem habere emphasim, sic autem eam interpretatur: Deus tantâ curâ atque industriâ se impendit in condendo homine ut totum se illi tradiderit, in eo totus fuerit atque occupaverit vires omnes ac studium, perinde ac si nihil aliud habuerit agendum, eò contulit omnem operam, cogitationem, manum, oculos, cordeque totum se insumpsit in elaborando, stabiliendo, conservandoque hoc principio opere suo, ut proinde jure optimo illi debeatur non solum imperium, dominium, gubernatio, & directio hominis, verum etiam

iam proprietas & possessio perfectissima, & absolutissima quæ excogitari potest. Hinc quoque consequitur ut Deus hominem velit in manibus portet, præ oculis habeat, gestet in corde, in omnibus divinis operationibus suis attingat, inde enim prodijt, hic sine intermissione degit, hinc sigillatim sumpsit, quidquid habet. Quæ cum ita sint quis non videt actus, intellectus, voluntatisque nostræ tam arcto necessitatis vinculo non esse connexos cum intellectu, & voluntate, à quibus suam ducunt originem, quanto nos Deo adstricti sumus in omnibus & singulis quæ sumus, quæque habemus ac possumus. Quis ergo satis explicet summam hominum perversitatem qui nolunt grato animo agnoscere, quanto pere à Deo pendeant, aut eorum cæcitatem qui in alio potius spem suam collocant, quàm in eo à quo totum est quod habemus, & à quo sperare licet, quidquid nobis deest. Hoc erit argumentum duplicis fructus ex hac consideratione positâ decerpenti qui continet praxin exercendæ in Deum fiducia.

§. IV.

Tituli qui nos obligant ad gratitudinem &
Fiduciam in Deum.

HOs paucis S. Bernardus verbis com-
plexus est. Totum ergò, inquit, quod
„es, illi debes, à quo totum habes: illi
„præcipue Domino qui & te fecit & benefe-
„cit tibi, qui tibi ministrat siderum cursus,
„aëris temperiem, fœcunditatem terræ, fru-
„ctuum ubertatem, huic revera totis medul-
„lis, totis viribus serviendum, ne forte indigni-
„tationis oculo te respiciat & despiciat &
„conterat in æternum. Cui igitur servient
facultates animæ nostræ, si non cognoscendo
& amando Deo benefactori nostro? Cui lin-
guæ & sermones nostri, si non illi laudando
& glorificando? Cui impendimus vitam no-
stram, vires, conatus, & studia nostra, si non
ad serviendum illi qui *habet statum nostrum
in manu suâ, & omnes vias nostras.* Dan. 4. Si
molestè ferimus servum hero suo immoti-
gerum; quàm erit indignum creaturam ra-
tione præditam repugnare Creatori suo? Si
monstro simile habetur reperiri in societate
civilis filium patri suo dissidentem, quàm po-
tentum erit hominem non confidere Deo
suo? Fuitne unquam herus qui servum suum
pro-

produxit ex nihilo, aut potuit afferre interi-
 tum avertendo duntaxat oculos suos ab illo?
 Fuitne umquam Pater qui assiduo influxu
 suppeditavit filio suo vitam, sensum & motū
 omnē: cui paterno opus fuit auxilio ad ambu-
 landum, ad videndum, ad loquendum, ad co-
 gitandum, adeo ut sine ope ejus membris o-
 mnibus captus, expers sensuum ac stupidus
 remanere filius cogeretur. Quid si liberi tan-
 topere à suis dependerent parentibus, quan-
 tum illis deberent honorem, amorem? quam
 varia obsequiorum genera deferrent? Et si
 hoc unum exigerentur ad obtinendum ab
 illis semper paratum auxilium, ut filialem
 semper erga illos conservarent fiduciam;
 quam semel illi animo conceptam retinerent
 semper stabilem? quam invictam? quam ge-
 nerosam? Nos sanè hoc modo pendemus à
 Deo, qui & affirmat & firmissimè pollicetur,
 fiduciam habuerimus in ipso, non accedet
 ad nos malum & flagellum non appropin-
 quabit tabernaculo nostro. Ubi sunt igitur
 obsequia nostra, ubi fiducia, quam tot tam-
 que gravibus titulis à nobis exigit? imò quid
 dicemus de hominibus istis quorum innum-
 erabilis est numerus, qui obliviscuntur
 Dei creatoris sui, tametsi non ignorent debiti
 sui obligationem? Et obliviscuntur non unâ

V

aut

aut alterâ horâ sed pluribus diebus, hebdo-
 madibus & mensibus. Et non obliviscuntur
 modò, sed offendunt etiam graviter & in
 Deum injurii atque impii sunt quem omni
 veneratione ac cultu observare tenentur, &
 quæ ab illo beneficiorum loco acceperunt,
 his ipsis eum inhonorant. Primus ingrati ani-
 mi gradus est juxta Senecam *l. de benef. c. 1.*
 non reddere beneficium ei, à quo acceperis.
 Secundus oblivioni tradere & nomen bene-
 factoris & collatorum beneficiorum memo-
 riam. Tertius & omnium maximus est, red-
 dere malum pro bono; nec quò progredia-
 tur hoc crimen videtur habere. Sed fallens
 bone philosophe, habet ingratisimorum
 hominum malitiâ quo progrediat; nam
 propria bona quæ de beneficâ Dei manu la-
 gè effuse quæ susceperunt, in malefacta ver-
 tunt & instrumenta nequitia. O perfidiam
 opprobrium naturæ humanæ! Quis unquam
 repertus est homo, qui talem se exhibuerit
 homini, quales se præbent homines Deo.
 Nunquam extitit homo tam inhumanus ac
 barbarus qui suo Principi bellum intulerit
 lis ipsis quæ ab eo perceperat, liberalitatis
 stipendijs; & alterâ manu sumpserit in illum
 arma, & alterâ susceperit ab illo donativa.
 Et tamen hoc ipsum quotidie in Deum com-
 mitti-

mittimus: gloriam ejus pessundamus iis me-
 diis, quibus eam promoveri deberemus: lin-
 gua quam accepimus ab illo ad ipsum laudā-
 dum, abutimur ad blasphemandum nomen
 sanctum ejus, ad detrahendum famæ proxi-
 mi, ad mentiendum: cor convertimus ad
 concipienda odia, homicidia, adulteriā: vo-
 luntatem ad amandum, quæ ipse præcepit
 odio haberi, aut ad detestandum quæ jussit
 nos amore prosequi. Valetudine, robore cor-
 poris, divitiis abutimur ad desideria Carnis
 explenda, ad prædandum, ad rapiendum, ad
 læsivendum. *Dedi ei frumentum & vinum,
 & oleum: argentum multiplicavi ei & aurum,
 quæ fecerunt Baal: queritur Deus per Pro-
 phetam, Ose. 2. Quam multi etiam nocte ad oc-
 cultandas, terrâ ad sustinendas, & creaturis
 omnibus ad fovendas & promovendas ne-
 quitias suas? Generatio prava atque perversa,
 hæcine reddis Domino popule stulte & insi-
 pens? Nunquid non ipse est Pater tuus, qui pos-
 sedit te & fecit, & creavit te?* Deut. 32. Hæc
 omnia si pro ut par est, animo attentiore con-
 siderentur, quam salutaria sunt ad injiciendū
 nobis pudorem & ingenerandum studium: ea
 quæ Deo conditori ac benefactori nostro de-
 bemus, obsequia deferendi concipiendique

V 2 fiducia

fiduciam ingentem erga divinam eius bonitatem, quâ tot tantisque nos cumulat bonis & obstringit sibi indissolubili nexu omnium motuum, functionum qualitatum, potentiarumque naturæ nostræ, & omnium quæ ad eam pertinent bonorum.

§. V.

Alia obligationes ad habendam in Deo fiduciam obtinendi ea qua nobis desunt.

Cum non simus nisi initium aliquod creaturæ Dei ut S. loquitur Apostolus Jacobus, multò plura supersunt conferenda nobis à munificentissimo Deo ac Domino nostro, quam collata sint bona. Sapientissimus mundi hujus architectus voluit non uno simul tractu nos princeps opus suum, absolvere, sed paulatim certis incrementis excolere atque perficere, itaque prima dumtaxat lineamenta ducere ut, quid desit nobis agnoscentes, artificem ejus manum imploramus, & quod coepit, ipse perficiat. *Mans tua fecerunt me & plas maverunt me.* ajebat David, psal. 118. *da mihi intellectum.* Tu Domine posuisti in terra vitam meam, ut in cœlum educas me & colloques me cum principibus populi tui, cui cum aggregatus fuero, nihil mihi deerit, sed habebō omnia necessaria,

quæ modo desunt; sed pro his ad quem aliū
 confugiam? Quis præter te habet ad perfi-
 ciendum hoc opus quod fecisti? Tu cœpisti
 me, manus enim tuæ fecerunt me, quando
 pelle & carnibus vestisti me, ossibus & nervis
 compegisti me, à te quoque exspecto ut tri-
 buas mihi quod deest, & induas me vestimē-
 to gloriæ tuæ, sine qua initium sum aliquod,
 non opus perfectum dexteræ tuæ, quod tunc
 tandem absolves, cum gloriâ & honore im-
 mortali circumdabis me. Hæc spes reposita
 est in sinu meo, hanc de tuâ liberalitate im-
 mensâ concipio fiduciam, cum enim affluen-
 ter dederis ea quæ possideo, non negabis, qui-
 bus careo. Pulli & agnelli cum primum in
 lacem editi sunt, sequuntur matres suas, late-
 ri earum adhærent individui comites, & quis-
 que suam agnoscit nutricem & discernit inter
 omnes alias, noctu atque inter diu illis ad-
 sunt, nec facile patiuntur separari se ab illis;
 & sanè si loqui possent, hoc dicerent: Hinc
 vitam duximus, hinc subsidium vitæ & in-
 crementum speramus & quærimus, quæ de-
 dit quod habemus, dabit reliquum quo indi-
 gemus. Pisces sponte non deserunt aquam,
 quia in eâ nati & educati, quod si inde extra-
 hantur, torquent se usque ad mortem, nisi ci-
 tō remittantur. Plantæ altas deorsum in ter-
 ram

ram radices agunt, & sursum ramos suos extendunt solem versus & cœlum, nam ab his duabus causis primùm producuntur, & incrementum exspectant. Et ego Domine Deus unice vitæ meæ autor, quem confiteor quem veneror, dextera enim manus tua & non alius, animam meam de nihilo condidit, & formavit corpus meum ut impetrem quod deest mihi, in quo alio ponam spem meam obtinendi ea quæ necessaria sunt in futurum, nisi in te à quo tot tantaque jam tum recepi, quæque custodis me quotidie ut pupillam oculi tui, ne peream & recidam in nihilum meum? *Manus tua fecerunt me & plasmauerunt me, da mihi intellectum. Tuus sum ego, saluum me fac.* Si quæ pictura loqui posset, cuius artificem manum imploraret nisi ejus à qua primis adumbrata fuit coloribus? si quæ statura aut oculos aut nasum, aut manus aut pedes aut aliam majoris momenti partem haberet minus expolitam, quid faceret, si defectum suum agnosceret, nunquid regis cuiuspiam aut principis exposceret opem? Nunquid philosophum aut oratorem adiret ut extremam sibi manum apponeret? Nullus horum utpote huiusmodi artis rudis illi posset succurrere; sed omnis ejus spes sita foret in statuario ipso à quo sculpta, hunc conveniret,

hunc

hunc obtestaretur enixè ut cœptum opus
suum perficeret ac perpoliret. *Manus tua fe-*
cerunt me & plasmarunt me: da mihi intel-
lectum. Hanc excellentissimã arbitror praxin
divinum implorandi auxilium cum firmissi-
mã spe ab immensã Dei bonitate impetrandã
quidquid nobis necessarium petiverimus.

CAPUT IV.

Quartum medium conservandi nostram in
Deo Fiduciam.

Omnibus Dei mandatis religiosè obedire.

§. I.

Magnum discrimen inter mandata Dei &
hominum,

Nemini dubium esse potest quin inter
præcepta Dei & hominum, magnum
discrimen intercedat; homines enim si quid
imperent rationi dissonum, præcipiendo
conformare rationi non possunt: si quid præ-
cipiant difficile & arduum quocunque modo
urgeant eos, quibus imperant, his vires & in-
dustriam addere nequeunt ad exequendum,
aut difficultatem rei præceptæ tollere. At
cum divina sapientia quæ est regula omnis
rectitudinis, quam comitatur justitia, Auto-
ritas & Omnipotentia, suis nos dignatur ho-
norare